

محل اداره
مجلس شورای ملی
شماره تلفن ۲۵۴۴۸ و ۲۸۸۹۵ و ۲۸۸۹۶ و ۸۸۹۶
روزنامه یومی

بهای اشتراك
نست اوله (مذاكرات مجلسین) سالیانه ۳۰۰۰ ریال
نست دوم (آگهیها) ۶۰۰
شماره کامل ۸۰۰

روزنامه رسمی کشور شاهنشاهی ایران

عامل: کلبه قوانین مصوبه و مقررات - گزارش کمیسیونها - صورت مشروح مذاکرات مجلسین - اخبار مجلس - انتصابات - آگهیهای رسمی و قانونی

شماره ۲۳۰۷ - شنبه ۲۳ دی ماه ۱۳۳۱ - سال هشتم

شماره مسلسل ۵۶
دوره هفدهم مجلس شورای ملی

مذاکرات مجلس شورای ملی

جلسه ۵۶
صورت مشروح مذاکرات مجلس روز شنبه
۱۶ دی ماه ۱۳۳۱

فهرست مطالب

- ۱ - طرح و تصویب صورت مجلس جلسات ۱۱ و ۱۴ دیماه
- ۲ - قرائت نامه آقای نخست وزیر و تقاضای رأی اعتماد بوسیله آقای کاظمی نایب نخست وزیر
- ۳ - مذاکره در مورد تقاضای دولت و اخذ رأی و ابراز اعتماد بدولت آقای دکتر مصدق نخست وزیر
- ۴ - ختم جلسه بعنوان تنفس

مجلس ساعت یازده و ربع صبح بریاست آقای معتمد ذوالفقاری

(نایب رئیس) تشکیل گردید

۱- طرح و تصویب صورت مجلس جلسات ۱۱ و ۱۴ دیماه

نایب رئیس - صورت غائبین جلسه کشفیه قرائت میشود (بشرح زیر خوانده شد)

غائبین با اجازه - آقایان: شاپوری - میرافزاده - خسرو قشقائی - راشد - مشار

بوی - مهندس غروی
غائبین بی اجازه - آقایان: دکتر مامی - معتمد حسین قشقائی - دادور - بلانی - پارسا - زهری - دکتر ملک

دیر آمدگان با اجازه و زود رفتگان آقایان: دکتر فاخر ۱ دقیقه - حمیدیه سی دقیقه - منصف سی دقیقه - میراشرافی سی دقیقه - دکتر بقائی یکساعت - کتبی یکساعت

دکتر فلسفی یکساعت - دکتر سنجابی یک ساعت - بهادری یکساعت و یازده دقیقه - دکتر طاهری یکساعت و ۴ دقیقه

دیر آمدگان و زود رفتگان بی اجازه - آقایان: مهندس زیرک زاده بیست دقیقه - عامری سی دقیقه - امیرافشار ۳ دقیقه - دکتر کیان ۴ دقیقه - شهاب خسروانی یکساعت - شبستری یکساعت - منصف یکساعت و ۱۵ دقیقه

غائبین در رأی - آقایان: امیرافشار یک رأی - معتمد ملوندی یک رأی - دکتر کیان ۳ رأی - دکتر بقائی سه رأی - شهاب خسروانی چهار رأی

غائبین مشمول ماده ۱۶۲ آئین نامه داخلی - آقایان: مهندس حبیبی - دکتر شایگان - دکتر معظمی - شهیدی - مصدقی - مهندس زیرک زاده - دکتر مصباح زاده

غائبین مشمول ماده ۱۶۲ آئین نامه داخلی - آقایان: مهندس حبیبی - دکتر شایگان - دکتر معظمی - شهیدی - مصدقی - مهندس زیرک زاده - دکتر مصباح زاده

نریمان - اقبال - شهاب خسروانی
نایب رئیس - آقای حمیدیه نسبت بصورت جلسه اعتراضی دارید بفرمائید

حمیدیه - بنده در جلسه قبل اگر طرحی امضاء کرده ام از روی سوء نیت (کریمی - هیچکس سوء نیت نداشت)

یا مخالفت با دولت جناب آقای دکتر مصدق که همیشه پشتیبان دولت ایشان بوده و هستم نبوده بلکه چون موضوع تعطیل یا فلج ماندن مجلس و مشروطیت نبود آن طرح را امضاء کرده ام و مایه تأسف است که در مقابل امضاء طرح مزبور که کاملاً از روی حسن نیت بوده اتهامات ناروا بیا نسبت داده اند و چون واجب این موضوع در آینده صحبت خواهم کرد عجله بهمین تذکرا کتفا میکنم (کریمی - صحیح است)

نایب رئیس - آقای کعبه کعبه - آقای مشار را جزو غائبین بی اجازه نوشته اند در صورتیکه ایشان کمال دقت و مطالبی که بنده میخواستم عرض کنم این است که عده زیادی از اهالی شهر یاروسا و جلاغ به تهران آمده اند و پشتیبانی خودشانرا نسبت بدولت جناب آقای دکتر مصدق اعلام داشتند بنده ناگزیر بودم که این را از نظر مستدعیات موکلین خود عرض کنم حتی می خواستند تعطیل کنند بنده مانع شدم و این را نیز عرض کردم که آقای مشار مریض هستند

نایب رئیس - جناب عالی گویا توجه نفرمودید غیبت آقای مشار را با اجازه نوشته اند

آقای جلالی - در عرایض بنده بعضی اغلاط چاپی هست بعلاوه جملاتی اسقاط شده که تصحیح کرده و تقدیم می کنم

نایب رئیس - تصحیح خواهد شد

آقای مدرس مدرس - در عرایضی که کرده بودم یعنی پیشنهادی که داده بودم یک جمله ای

در عرایضی که کرده بودم یعنی پیشنهادی که داده بودم یک جمله ای

در عرایضی که کرده بودم یعنی پیشنهادی که داده بودم یک جمله ای

در عرایضی که کرده بودم یعنی پیشنهادی که داده بودم یک جمله ای

در عرایضی که کرده بودم یعنی پیشنهادی که داده بودم یک جمله ای

سقط شده تصحیح میکنم و می دهم به تند نویسی

نایب رئیس - اصلاح میشود آقای کریمی

کریمی - در عرایض جلسه گذشته بنده بعضی اغلاط چاپ شده که تصحیح میکنم می دهم به تند نویسی ضمناً بعرض آقایان نمایندگان میرسانم طرحی که بمجلس تقدیم شده با کمال حسن نیت بوده است و هیچکدام از آقایان نمایندگان نظر سومی نسبت بدولت آقای دکتر مصدق نداشته اند (صحیح است) و اگر بنظر دولت سوء نیتی در این طرح بوده است اینطور نبوده است امضای طرح حق مسلم و کیل است و وکیل در دادن هر طرحی آزاد است و ما بدولت دکتر مصدق اعتماد داریم بدون جهت ما را بیاد تهمت بسته است و در آینده در این باب عرضی خواهم کرد

نایب رئیس - نسبت بصورت مجلس دیگر اعتراضی نیست؟ (اظهاری نشد)

صورت جلسه ۱۱ و ۱۴ دی ماه تصویب شد

۲ - قرائت نامه آقای نخست وزیر و تقاضای رأی اعتماد بوسیله آقای کاظمی نایب نخست وزیر

نایب رئیس - بکنده از آقایان اجازه نطق قبل از دستور خواسته اند خواستم استدعا کنم که صرف نظر بفرمائید (صحیح است) آقای کاظمی بفرمائید البته مطالب ایشان هم بعنوان قبل از دستور است و وارد دستور نشده ایم

کاظمی (نایب نخست وزیر و وزیر دارائی) - مرفوعه ای جناب آقای دکتر مصدق بعرض مجلس رسانیده اند که بنده قرائت میکنم

(شرح آئین قرائت نمودند)

اداره تند نویسی و تحریر صورت مجلس

اداره تند نویسی و تحریر صورت مجلس

اداره تند نویسی و تحریر صورت مجلس

مجلس شورای ملی

چنانکه خاطر آقایان نمایندگان محترم مستحضر است ملت ایران پس از فضل الهی بر اثر شجاعت و شهامت و فداکاری و استقامت خود موفق شد دست اجانب را از خاک پاک وطن خویش قطع کند و استقلال و آزادی را که شرط اساسی حیات هر ملت شرافتمند است با سر بلندی بدست آورد پس از این اقدام مردانه و اعاده شرف و حیثیت و عظمت دیرین خود ملت ایران خواست دست با اصلاحات داخلی زده بترمیم خرابیهای گذشته بپردازد و موضوع اقتصادی و اجتماعی خود را سر و صورتی بدهد.

اینجانب که باراده ملت ایران مأمور این امر خطیر شدم چون تجربه باین جانب ثابت کرده بود پیوسته با خود میاندم و حتی مکرر بهمکاران خود میگفتم که تا نفوذ بیگانگان را از مملکت بر نیندازیم و آبادی داخلی اجانب را قطع نکنیم و مخصوصاً تا امر نفت را با سامان نرسانیم مصلحت نیست به هیچ اصلاح دیگری دست بزنیم زیرا هر اصلاحی چون با منافع مستقیم عدهای تناس پیدا می کند ناچار جمعی ناراضی میشوند و این عدم رضایت اجانب که پیوسته منتظر فرصت و منتظر زمینه مساعدی برای تحریک و ایجاد اغتشاش و اختلاف هستند استفاده میکنند و آنها را آلت پیشرفت مقاصد سوء خود قرار میدهند.

ولی دوام مرا وادار کرد که در این تصمیم خود تجدید نظر نکنم یکی اینکه توطئه های انگلستان و اسباب چینی و تشبثات بی حد و حصر آن دولت مانع بود از اینکه بزودی کار نفت یکسره شود و باین ترتیب شروع با اصلاحات مدت مدیدی بتأخیر مینافتاد.

دیگر اینکه مکرر بدولت اظهار می شد که مردم چشم براه و تشنه اصلاحات هستند و اقدامات اساسی برای بهبود اوضاع مملکت را نباید بیش از این بعهده توفیق گذاشت و هر چه زودتر باید بتصفیه دستگاه دولت و تنظیم بودجه مملکت و اصلاح حال مردم زحمت کش از کارگر و دهقان و سایر افراد طبقه سوم که در وضع ناگوار زندگی میکنند پرداخت و در تمام شئون مملکت دست با اصلاحات زد بخصوص که همین اصلاحات ممکن است موجب شود که حریف سر سخت خارجی از پیشرفت نقشه های خود مأیوس گردد و بیش از این در امر نفت کارشکنی نکند.

بالاخره باین منطق تسلیم شدم و چون اقدام با اصلاحات مستلزم سرعت عمل و داشتن قدرت قانونی و اختیار بود از این مجلس محترم کسب اختیار کردم و بعول و قوه الهی شروع با اصلاحات شد چون اقدامات دولت در گزارش مفصل سه ماهه بحر می رسیده از تکرار آن در اینجا خودداری میکنم

نتیجه آن اصلاحات همان طور که پیش بینی میکردم ایجاد جمعی ناراضی شد و زمینه مساعدی برای اقدامات بیگانگان فراهم آمد چنانکه از چندی پیش دوباره آبادی شناخته شده اجانب بکار افتاده و کسانی که میدانند بجهت قهار عدالت عنقریب به سراغ آنها خواهد رفت دوباره از کنج عزت و انزوا در آمده دست بکار تخریب و تفتین و ایجاد تفرقه و تشتت شده اند و بهانه های بیجا دائماً در تضعیف دولت میکوشند و مقاصد خود را زیر لفافه اصلاح پنهان نموده مسابفات فلج کردن کاروازمه مهمتر تشویق دشمنان خارجی در سختگیری بملت ایران رافراهم می کنند

برای اینکه هیچ نکته ای از آقایان نمایندگان پوشیده نماند باید عرض کنم که در مقابل بیگانگان وحدت و یگانگی و حس استقلال طلبی و آزادیخواهی ملت ایران است که پشت سر دولت خود ایستاده و او را در اصلاحات داخلی و همچنین در احقاق حقوق از دست رفته خود تقویت و پشتیبانی میکند.

در برابر ملتی که شیفته آزادی و استقلال است و همه چیز خود را در مقابل این دو موهبت الهی بچیزی نیشمارد و دولتی که به نیروی آزاده و پایداری چنین ملتی متکی است هیچگاه دشمنان نمی توانند مقاومت و ایستادگی کنند و مسلماً دریا زود از پیشرفت مقاصد خود مأیوس شده صلاح و صرفه خود را در ترک خصومت و سختگیری خواهند دانست و به عکس اگر دشمنان خارجی بوسیله آبادی خود توفیق یافتند که ملت را از دولت جدا و در مجلس ایجاد اختلاف کنند و بدین وسیله دولتی ضعیف در مقابل خود ببینند برفشار و سختگیری خود میافزایند و آندولت ضعیف ناچار است یا بخواسته آنها تسلیم شود یا کنار رود و میدان را برای روی کار آوردن دولت های دست نشانده آنها خالی کند

از بعضی از جریانات اخیر برای دشمنان خارجی این توهم پیدا شده که فرصت مناسبی برای تجدید اعمال نفوذ آنها به دست آمده و مخصوصاً از یکی دو هفته پیش بعضی از رادپوهای بیگانه این زمزمه ها را که مدتی بود فراموش کرده بودند تجدید نموده و مخصوصاً از جریان روز یکشنبه گذشته حداکثر استفاده تبلیغاتی را برده اند.

نمایندگان محترم میدانند که اصلاح قانون انتخابات یکی از خواسته های اولیه ملت ایران است دولت وظیفه خود میداندست که هر چه زودتر باین اقدام اساسی دست بزند.

لایحه قانونی انتخابات بعد از زحمات فراوان تهیه شده البته این لایحه ممکن است تقاضای داشته باشد و همین دلیل است که آنرا

بمقاصد افکار عمومی گذاشته منتظر خاتمه مهلت اظهار نظر عامه شدم که با رعایت افکار آن ها اصلاحات لازمه را بعمل آورده انشاء الله آنرا بموقع اجرا بگذارم در هفته اخیر یکمرتبه این فکری اساس منتشر شد که منظور دولت از زیاد کردن عده نمایندگان اینست که حصه نصاب برای تشکیل مجلس را بالا ببرد و چون عده فعلی نمایندگان بآن حد نمیرسد مجلس را تعطیل کند (کریمی - صحیح است)

این فکرواهی مثل غالب افکار بی اساس دیگر ساخته و پرداخته دستگاه دروغ سازی دیگران است و این دستگاه دروغ سازی بکار افتاد و از تحریک و تفتین چیزی فرو گذار نکرد تا آنجا که بتدریج این خیال موهوم عده از آقایان نمایندگان را بفکر تهیه طرحی انداخت.

بسیار جای تاسف و تعجب است که بعضی از آقایان نمایندگان تحت تأثیر چنین افکاری واقع شوند و تصور نمایند دولت در صدد تعطیل مجلس شورای ملی است

مگر نمایندگان محترم فراموش کرده اند که تمام سعی دولت اینجانب این بود که هر چه زودتر دوره هفدهم مجلس شورای ملی افتتاح شود؟

مگر کشمکش دولت با مخالفین تشکیل مجلس از خاطرها محو شده است؟

مگر چند روز قبل که نایب رئیس محترم مجلس در باب همین مسئله از بنده سؤال کردند صراحتاً بایشان نگفتم که دولت هرگز چنین نظری ندارد و برای رفع نگرانی ماده ای بلاجه قانونی خواهد افزود که جای هیچگونه شبهه ای هم در این خصوص باقی نماند؟

(مهندس رضوی - صحیح است) مگر آقای دکتر شایگان رئیس محترم کمیسیون تهیه لایحه قانونی انتخابات هنگام طرح این موضوع توضیح کافی ندادند؟

مگر آقای وزیر کشور به تفصیل در رد این توهم و اینکه دولت هرگز چنین منظوری ندارد بیاناتی نکردند؟ باوجود تمام این مطالب بطور میتوان تصور کرد که رفع شبهه از تهیه کنندگان طرح نشدیه باشد و برای به تصویب رساندن طرحی که يك قسم بدگمانی از آن استنباط شده همچنان با فشاری کنند؟

و اصل چهلم قانون اساسی را مورد توجه قرار ندهند آیا نمایندگان محترم مجلس شورای ملی تردید دارند که نتیجه این پیش آمد تقویت دشمنان است؟

آیا در طول مدت این مبارزه حیاتی مشاهده نفرموده اند بعضی اینک گویا

ترین حمله ای بدولت می شود بعضی رادپوها و جراید خارجی خبر آن را کرده با آب و تاب و مکرر در دنیا می دهند.

آیا احتیاجی هست که بنمایند مجلس شورای ملی عرض کنم هر مختصر اقدامی در تضعیف دولت بعمل آید روزنه امیدی برای دشمنان بیگ باز می شود چنانکه فوراً لعن خود را مذاکرات عوض می کنند و چند قدم بر میگردند

این اوقات هم خیال بر همین است با این خصوصیت که چون بیم دار ممکن است ملت ایران در پیشرفت خود در آتیه نزدیک موفق شود تمام خود را صرف تضعیف دولت و تفرقه انداختن در بین ملت می نمایند و اوضاع و احوال نشان می دهد که اگر توفیق کلی در مردم بدست نیآورده اند زحمات آنها در محافل بهتر نرفته است

اینک چون دولت می خواهد تکلیف خود را بداند و میل ندارد حتی يك برخلاف اراده ملت بر سر کار بماند نمایندگان محترم را درباره خود استعلام می کند و تقاضای رأی اعتماد مینماید البته اگر دولت طرف اعتماد نباشد فوراً کناره گیری خواهد کرد و مسئول امور مملکت را بعهده مجلس خواهد گذاشت والا انتظار دارد از پشتیبانی کامل و تقویت صمیمانه نمایندگان محترم برخوردار باشد.

نخست وزیر - دکتر محمد مصدق کازمی - بطوریکه جناب آقای نخست وزیر نوشته اند و بر عرض مجلس رسانیده اند بنده از طرف دولت تقاضای رأی اعتماد میکنم

۳ - مذاکره در مورد تقاضای دولت و اخذ رأی و ابراز اعتماد بدولت آقای دکتر مصدق نخست وزیر

نایب رئیس - قبل از اینکه آقای مهندس رضوی صحبت بفرمایند ماده ۲۰۶ و برای آقایان مخبرین جراید تماشاچیان قرائت میشود (بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۲۰۴ - مخبرین جرائد و نمایندگان با داشتن بلیط مخصوص همان جلسه که بامهر اداره کار برداری و امضای یکی از کارپردازان صادر شده باشد و بامورین انتظامی بدستور رئیس مجلس در محلهای مخصوص حق حضور خواهند داشت و باید در تمام مدت جلسه ماکت باشند و از هرگونه اظهار خودداری بکنند و اگر در بامورین از مجلس اخراج میشوند

ماده ۲۰۶ - هر يك از تماشاچيان
 نمايندگان جرايد كه باعث اغتشاش يا
 لال نظم مجلس شود و يا نسبت برئيس
 ايندگان مجلس و يا وزراء و معاونين و يا
 افراد توهين و يا تهديد نمايد بامر
 مجلس از تالار جلسه اخراج و توقيف
 شود و در صورتيكه عمل او مستوجب
 بيات كبرى باشد در ظرف ۲۴ ساعت
 اجمع صالحه تسليم خواهد شد
 نايبر رئيس - آقاى مهندس رضوى
 مائيد .

نمايندگان - زائى راي
 گريمى - نخير آقا بگذايرد حرفش
 بزند

مهندس رضوى - برائى رفع
 و تقام از نمايندگان محترم بايد عرض
 نم كه در آئين نامه مجلس شوراى مى
 راحتاً در موقع تقاضاى راي اعتماد اماكن
 را اگره برائى نمايندگان پيش بينى شده
 است (صحیح است) بهمين دليل هم اين
 باب تقاضاى وقت كردم و مقام رياست
 اجازه فرمودند اما راجع به نامه جناب آقاى
 كتر مصدق و تقاضاى راي اعتمادى كه
 مجلس كرده اند بايد عرض كنم شخص
 كتر محمد مصدق راي اعتماد خود را از
 مردم ايران گرفته است (صحیح است) حوادث
 مملكت بخصوص آنچه در چند سال اخير
 يده ايم

در نظر همه ما هست و اما آنچه در تير ماه
 يده ايم يعنى آنچه درسى ام تير و ۳۱ تير ماه
 از نزديك مشاهده كرديم باندازه اى زنده
 باندازه اى هيجان آور است كه هنوز من
 يك خون كسانى را كه برائى اعاده حكومت
 كتر محمد مصدق در تهران بخاك كشيدند
 از جلو چشمان خود نيتوانم دور كنم (صحیح
 است) بنا بر اين ترديد راجع با اعتماد
 بشخص كتر محمد مصدق تصور ميكنم
 بسيار كم مورد دارد يعنى در مجلس شوراى
 مى نديده ايم كسى بشخص ايشان عدم اعتماد
 اظهار كند و در خارج هم آنچه مسلم است
 اين است كه پس ازسى چهل سال عبوديت
 و اسارت در مقابل بيگانگان و عمال كشورى
 و لشكري آنها بالاخره مردم ايران تمام
 اميد خودشان را با اين مرد معمر و سياستمدار
 معرب واگذار كرده اند (صحیح است)
 همه از او رفع مشكلات بزرگ زندگانى
 اين مملكت را ميخواهند بايد بشما عرض
 كنم قدرتى كه كتر محمد مصدق امروز
 از آن برخوردار است در تاريخ مملكت
 ايران سابقه ندارد (صحیح است) هيچ
 رئيس الوزرائى در دوره مشروطيت و هيچ
 صدر اعظمى در دوره هاى استبداد هرگز
 باين درجه از اعتماد و اطمينان مردم مملكت
 خود در ايران بهره مند نبوده است (صحیح
 است) در مورد سلاطين استبداد آنانكه
 امروز بنام ملوك حتى خوانده ميشوند بدانند
 كه در حين حيات بواسطه اقدامات بيرويه

ولى آقاىان حقوق حقه اى كه ديگران ادعاى
 آن را دارند غير از الفاظ واهى چيز ديگرى
 نيست يعنى در مورد نفت كه اينقدر غريباد
 ميزند كه حقوق ما را بردند كارخانه هاى
 ما را مى كردند آقاىان محترم بيرسيد تمام
 اين سرمايه هاى فراوان كه كران تا كران
 دنيا را گرفته اين كشتى هاى عظيم اين تانكر
 هاى عمده ايكه قسمت مهمى از حمل و نقل دنيا را
 تشكيل بدهد اين كارخانه هاى آبادان اين كارخانه
 هاى كه در دو نقطه از نقاط داخلى انگلستان دارند
 و تأسيساتى در استراليا كرده اند و هم چنين
 شركت هاى كه از طرف اين شركت غاصب
 در ساير دستگاهاى اقتصادى داير شده اند
 بيرسيد با كدام سرمايه مشغول كار بوده است
 (صحیح است) تنها ملت انگلستان از ماليات
 خود و از عوايد شخصى خود چنين سرمايه اى
 را فراهم آورده است؟ (نمايندگان - خير)
 آقاىان اين سرمايه ايكه كران تا كران دنيا
 را گرفته است فقط و فقط از بايت ثروتى است
 كه در كشور ما خداوند گذاشته و آنها اين
 ثروت را برائى ما نامطلوب و برائى خودشان
 كاملاً حلال تصور كرده بودند و نهضت مى
 ايران اين مطلب را در دنيا اثبات كرد كه
 ما مى توانيم حقوق خود را نگاه داريم
 (صحیح است) نبايد فكر كنيد كه چون نفت
 استخراج نميشود ماضيف شده ايم يا فقير
 شده ايم مگر ما از استخراج نفت چه فايده اى
 ميبريم؟ امروز البته در زحمت هستيم ماهيانه
 چندين مليون تومان بايد تقاوت هزينه تأسيسات
 آبادان را بدهيم ولى اين كارها در مقابل
 سيل حوادث و تاريخ ملل كارهاى است كه
 بايد با فداكارى انجام بگيرد (صحیح است)
 امروز ما اين مخارج را مى دهيم و تحمل
 هم ميكنيم ولى در عين حال استقلال سياسى
 و اقتصادى خود را تا مئين خواهيم كرد بشما
 عرض ميكنم كه از قالى باف فقير كرمى
 امروز ما ميگيريم و در ماه چندين هزار تومان
 بهر كدام از افرادى كه در آبادان زيست
 ميكنند ميرسانيم و صد اى مادر نميآيد برائى
 اينكه فعلاً چنين مصلحت مى دانيم كه اين
 دستگاها بهمين وضع تا موقعى كه مقتضى
 باشد نگاه داشته شود ولى چنانچه معامله و
 رواج بازار اقتصاد نفت بطوريكه به نفع
 مملكت ايران باشد بزودى شروع نشود
 بديهى است كه ما ترتيب ديگرى برائى اين
 دستگاها در نظر خواهيم گرفت و دولت
 در اين زمينه موظف و مكلف است كه از
 هزينه هاى هنگفت چنين دستگاها مادام
 كه از نظر اقتصادى رواج بازار نفت برائى
 ما سود آور نباشد از هزينه هاى هنگفت آنها
 جلو گيرى بكند اما در مقابل بيگانگان اين
 نكته را بنده تا ميين ميكنم كه سياست نفت ما
 منفك و جدا گانه نسبت بساير اموراى ايران
 تلقى نميشود ما در مملكت ايران يك پيرونده
 برائى نفت يك پيرونده برائى ساير اموريكه
 با دنيائى خارج ارتباط دارند ايم ما سياست

نفت يعنى سياست رفع استعمار را همانطور
 كه در امر نفت بكار برده ايم دزهر مرحله
 ديگرى نيز بكار خواهيم برد (صحیح است)
 و بايد عرض كنم كه اگر در پاره اى موارد
 در اين زمينه تأملى شده است فقط بمنظور
 اقتضائى زمان و اين منطق عجيب سياسى
 است كه بهر حال يك ملت ضعيف در مقابل
 ملل قوى بايد با متانت و بردبارى زنجيرها
 را يكي بعد از ديگرى پاره بكنند و اگر
 هنوز آثارى از چنين زنجيرها در كشور ما
 ديده ميشود مطمئن باشيد كه اين آثار را
 از اين كشور بر خواهيم گسيخت (نمايندگان
 انشاء الله) اما دولت د كتر محمد مصدق
 يعنى آقاىان وزراى محترم و معاونين آنها
 كه در اينجا تشريف دارند يا پاره اى از
 آقاىان كه در اينجا تشريف ندارند نبايد
 بآنچه كه مربوط به د كتر مصدق است غره
 شوند (صحیح است) بنده هيچ نيمخواهم
 نسبت به چكدام از آقاىان در اين زمينه
 استثنائى قائل باشم و همه آقاىان شخصيت
 هاى دارند كه در زندگانى خود اقداماتى
 فرموده اند ، بعضى معمر و محترم و طرف
 اطمينان مردم بوده اند از سالهاى دراز ،
 و بعضى تازه بجر كه سياست وارد شده اند
 ولى بهر صورت هر قدر طرف اعتماد باشند
 مانع از اين نيست كه مردم ايران و مجلس
 شوراى مى در عين حال كه بواسطه وجود
 شخص كتر محمد مصدق همواره از اين
 دوات پشتيبانى كرده اند انتقادات بجا و
 مطالب لازمى را كه در زمينه هاى سياست
 داخل مملكت پيش ميآيد ببوقوع خود تند كر
 ندهند سياست هاى مختلفى كه در مملكت
 ما برقرار است از نظر امور مختلف و با
 توجه بجنبه سياسى آنها بچند قسمت تقسيم
 ميشود ، اول سياست اجتماعى است بنده در
 اين زمينه هيبتقدر با آقاىان توجه ميدهم كه
 شما در اين زمينه مطالعات خود را پيش از
 آنچه كه مشغول آن هستيد تكميل كنيد
 شما بايد مردم ايران را از صورت چپ و
 راست خارج بكنيد شما بايد از وجود شخص
 د كتر محمد مصدق برائى تمر كز قواى
 جوانهاى مملكت استفاده نمايد (صحیح
 است) و شما در اين زمينه ها كارى انجام
 نداده ايد ، در خيابان هاى تهران و بعضى از
 شهرهاى اين مملكت جوانهاى اين مملكت
 بجان هم افتاده اند (صحیح است) بنده طبق
 وظيفه مجلسى روزى كه يادشاه اين مملكت
 از خوزستان بر ميگشت برائى استقبال رفته
 بودم در خيابان اميريه ديدم چند و انت ،
 كامبونهاى كوچك داراى جماعتى هستند كه
 لباس انيفرم در برداشتن اتفاقاً يكي ديگر
 از همكاران محترم كه امروز افتخار رياست
 جلسه مجلس را دارند در خدمت ايشان بودم
 از دور واقعا وضعيت اين اشخاص بنظر من
 شبیه سرباز و پاسبان بود موقعى كه نزديك
 شدم ديدم كه اين اشخاص يك حرمى هستند
 بنده شخصاً طرفدار آزادى ميكنم

اما مسلم است آنچه را که يك دنياي از آن به بدی یاد کرده است و آنرا بکلی مردود قرار داده است نمی شود آنرا با آزادی نشو و نما داد جوانی که میخواهد با چماق بکوبد نباید و بنام تفوق نژادی و این قبیل امور از جمله عوامل سیاسی يك مملکتی باشد آنهم مملکتی مثل ایران که مواجه بامشکلات بسیاری است بنظر من این جوان گدراهی است بنده نمی خواهم بعضی کلمات مخصوصی را ادا کنم ولی شما عرض میکنم که باید دید از کجا این درآمدها پیش میآید این لباسهای اونیفورم را کی تهیه میکنند این وسایل نقلیه را که در اختیار آنها میکنند این اشخاص از کجا هستند این چوبها را کجا می تراشند ، آقای وزیر کشور این اشخاص وقتیکه بخوابان میآیند چرا اجتماع آنها مجاز میشود و مجتمع میگردند تا اینکه يك نفر کشته شود لازم است حتما در خیابان لاله زار یا اسلامبول یا کوچه مهران يك بدبختی بخاک و خون کشیده شود تا حکومت نظامی شما داخل بشود پس شما حکومت نظامی را برای چه میخواهید ؟ حکومت کشوری هم میتواند جلوی این اجتماعات را بگیرد شما حکومت نظامی دارید چرا میگزارید که اجتماع بانجا برسد که باین قبیل زود خورد های خون آلود منجر بشود؟ بنده در این زمینه ها مختصر عرض میکنم فقط اشاره میکنم ولی عرض میکنم کسانی که در این مملکت قیدری بر اقب امور هستند عقیده دارند این اعمال بیگانه که بیشتر از آنها اسم میبرد شاید بیشتر دردستگاههای خود آقایان رسوخ داشته باشند شاید دردستگاه های اجرائی شما باشند که نمیگذارند نظریات خوب شما اجرا بشود من که یقین دارم وزیر کشور مایل است در تهران آرامش خاطر فراهم باشد ، من یقین دارم که وزارت دفاع ملی که امروز زیر نظر شخص د کتر محمد مصدق است مسلما میخواهند واقعا از روی قانون حکومت نظامی اجرا بشود ، پس اگر نمی شود و نظامی ها وقتی میآیند که کشته ها را جمع کنند بنظر من میآید که این موضوع برای دولت قابل مطالعه است آقایان بروید موضوع را بیکفردی بانظر عمیق تر و وسیعتری نگاه کنید در مقابل حفظ قومیت ایران و احترام با اصول دیانت اسلام در کشور ما که از ازان ملیت ما است (صحیح است) باید بنام تبلیغاتی که بر علیه قومیت مامی شود جواب داد (حاج سید جوادی - بمقدسات ملی ما می شود) این جوابها باید منطقی باشد و از مجرای صحیح باشد تا مؤثر واقع شود تصور نفرمائید هر جوابی بیک جوانی که از روی کمال حسن نیت وارد مطالعاتی شده است ممکن است مؤثر باشد غالب جوابهای بی رویه جوانان درامکن است گدراهی بکنند و شما هم نخواهید

توانست با تبلیغاتی که صورت صحیح و منطقی ندارد در مقابل تبلیغاتی که متأسفانه مرکز آن خارج از این مملکت است بتواند قیام کنید شمادر این زمینهها مطالعه کنید وسایلی فراهم کنید که از نظر تبلیغاتی بتوانید مقابله کنید امادر مرحله سیاست اقتصادی دولت باین نتیجه میرسیم که اگر تبلیغات شما خوب و منطقی باشد تازه کافی نیست هیچ تبلیغاتی مقابل سبیل نارضایتی جوانان مملکت را نمیگیرد برای اینکه جوانان این مملکت از خانواده های مختلف این کشور بر می خیزند و بزحمت هر چه تمامتر تحصیل میکنند و بالاخره نتیجه تحصیل خود را از این جامعه میخواهند آقایان شما نماینده این جامعه هستید بچند نفر جوانانی که در این پایتخت آمده اند و بی تکلیف مانده اند چه جوابی داده اند ؟ هیچ در خانه خود آقای دکتر آذر وزیر فرهنگ فکر کرده اند که من برای این جوانهایی که تحصیل میکنند فکری کنم و اگر فکری کرده اند (قطعا هم فکر کرده اند چون شماردی هستید که علاقه مند بکشور خود می باشید مسلما اگر بگذارند بامور جزئی و کارهای اساسی خود بپردازند فکر میکنید) اگر فکر کرده اند زودتر عمل کنید . این جوانهایی که برای تحصیل خود را آماده می کنند شما تصور نفرمائید که تمام جوانهای این مملکت می توانند تحصیل بکنند از چندین خانواده يك خانواده تازه نمی تواند وسایل تحصیل فرزند خود را فراهم کند (صحیح است) و این يك خانواده هم که از بین چندین خانواده موفق شده است جوانش را فرستاده تحصیل کرده تازه آن جوان بی تکلیف در این کشور می چرخند و باز شما توقع دارید که مردم عقیده داشته باشند که شما برای رفاه آنها کار میکنید سیاست اقتصادی دولت ایران بسیار ساده است آقای دکتر اخوی نمی دانم شما در این چند سال اخیر که در ایران تشریف نداشته اید کجا تشریف داشتید ولی من شما عرض میکنم که سیاست اقتصادی شما قوی ترین قانون دنیا را در اختیار شما گذاشته است بغیر از روسیه شوروی هیچ کشوری چنین قانونی در اختیار وزیر اقتصاد خود نگذاشته است شما می توانید در عرض يك دقیقه تمام کالا ها را در اختیار خود بگیرید اعم از کالاهای صدوری و ورودی اما شما چگونه استفاده کرده اید بنده نمی خواهم بگویم که شما در این زمینه تصور کرده اید ولی میخواهم شمارا روشن کنم اما خوشحالی ما در این است که دور و بر رئیس الوزراء مله دلال بازی نیست (صحیح است) ما اطلاع داریم که رئیس الوزرا های سابق و وزرای دارائی و اقتصاد سابق من نمیگویم همه آنها را ولی غالب آنها وضعشان طوری بود که دلالتی در کار های آنها وارد بودند ولی امروز مطمئن

و خوشوقتیم که چنین دلالهایی اطراف نیست وزیر و وزیران ما وجود ندارند اما يك نکته هست و آن این است که اگر دلال بازی هم نباشد ولی وضع همان باشد چه فرق میکند از دو حال خارج نیست شما اگر يك کالائی را طبق قانون در انحصار خود در آورده اید که بنام جامعه عمل کنید یا اینکه مردم را آزاد بگذارید شما چه حق دارید بحسن بگوئید تو بپر و بحسن بگوئید تو بپر شما حق دارید بعوض حسن و حسن خودتان کالای مورد نیاز را جمع کنید خودتان صادر کنید بعضی اینک از دست خودتان خارج کردید دیگر حق بعضی ندارید شما که گفته است که حسن علی تاجر رشتی می تواند برنج صادر کند و حسن علی تاجر کرمانی نمی تواند برنج صادر نماید (افتخار صادقی - برای اینکه کمسیون بدهند) خواهش میکنم در صحبت من مداخله نفرمائید بنابراین باید يك فکر اساسی کرد من عرض میکنم که خود بنده طرفدار کدام روش هستم چون در اینجا مطرح نیست ولی مردم ایران می دانند که من طرفدار اصول سوسیالیزم هستم این را از روی عقیده عرض میکنم که کشور من ایران راه نجات غیر از اینکه امور کلی مردم را از ضروریات و امور ماش به دست جامعه بسیار و دولت هم بنام جامعه عمل کند راه دیگری ندارد ولی شما عرض میکنم یا تصدی خصوصی را بگذارید کار کند یا خودتان عمل کنید این حد وسط را از میان بردارید حیف است از وزیر اقتصاد ملی کاری را که خود نمی کند آنرا بچند نفر وا گذار نماید و سایر مردم ایران را از آن محروم کند چون بنده می دانم که شما از روی حسن نیت عمل می کنید شما اخطار می کنید ایرادی که مردم بقوام السلطنه داشتند برای همین جواز فروشی بود شما چرا جواز صادر می کنید ؟ (صحیح است) اگر مردم آمدند روز سی ام تیر ماه و کشته شدند برای این بود که قوام السلطنه را باین نام شناخته بودند کاری نکنید که مردم روزی بیایند بگویند حکومت صالح هم مجبور است جواز بدهد آقا شما مجبور نیستید اینکار را بکنید می خواهید برنج صادر کنید بیایید برنج را بخرید از مردمی که دست اول دارند و آنرا خودتان حمل کنید با کشتی و ارزش را بگذارید در این بانک ملی که مؤسسه مردم است و از آن استفاده نمائید (صحیح است) و اگر خیر شما نمی توانید این کار را بکنید بگذارید همه مردم ازش استفاده کنند چرا خودتان نمی خواهید اقدام کنید بمفرمائید دستگاه مجهز نیست اعلان کنید از حالا تا چهار ماه دیگر هر يك از افراد ایران که خواستند برنج صادر کنند می توانند صادر نمایند برای اینکه مردم تکلیف خودشان را بدانند اما در امور اقتصادی چون بعداً امیدوارم

موردی برای مذاکره پیش بیاید فعلا از این عرضی نخواهم کرد و همینقدر عرض میکنم کشور ایران محتاج بیک اصول اقتصادی کلی باید باشد انتفاع خصوصی را گرفت باید از تشکلاتها و تشکیلات سرمایه های عمده و دست اشخاص معدود جلو گیری کرد حکومت بنام افراد جامعه امور معاشی مردم بدبخت و بیسایمان را بدست بگیرد فایده ندارد که شما تصور کنید این جا مثل امریکا می توانیم بوسیله کمپانی بزرگ رفاه و آسایش مردم ایران فراهم کنیم زیرا تجربه بیان نشان داد که زمان جنگ سرمایه داران از هر تومانی آن تومان ها را هم از قرضه دولت گرفت بودند تا صد تومان استفاده کردند و راهم لغت و عور و بیچاره و گرسنه گذاشت شما آن حکومتی هستید که باید برای مردم بیچاره کار کنید نه اینکه مردم را تبول يك مشت سرمایه داران بگذارید اما سیاست عمرانی شما بنده راجع به موضوع میخواهم عرض کنم که سازمان چقدر بی خاصیت شده است (صحیح است) بنده میخواهم عرض کنم که سازمان برن در واقع خفه کننده افکار ترقی خواهی اصلاح طلبی این مملکت شده است اینک از ده ، پانزده سال پیش ما فکر کردیم نقشه ای داشته باشیم اجرا کنیم همه مان امیدوار شدیم ، مطمئن شدیم این دستگاه کاری برای مملکت انجام میدهد ولی مکرر يك عده شرکت هائی تشکیل داد يك عده افرادی را گذاشتند اغلب آن غیر مسئول بعضی از آنها غیر وارد بهر و بهر صورت مسئولیت کلیه امور لوٹ است بنده باید البته این را اظهار کنم که مدیر عامل سازمان برنامه از هر گونه استفاده مالی مبرا است (صحیح است) باید این را هم عرض کنم که عمل سازمان برنامه برای يك کشوری که میخواهد نقشه صنعتی داشته باشد صحیح نیست ضعیف است بیش از این امروز تذکر نمی دهم اما يك نکته اساسی را باید بگویم که آقا لاقول در این کار هائی میفرمائید دیگر چرا بین شهرستان مختلف تبعیض قائل میشوید (صحیح است) شما حق ندارید کرمان را فراموش کنید و يك نقطه دیگر را بدست بگیرید و نه این است که ما به نقاط دیگر ایران علاقه مند نیستیم ولی بالاخره مردم که با رای می دهند میگویند بروید مجلس بگوئید که یاد ما هم باشد بفرماید آقای حکومت محترم ، شما از روزی که گرسی نشسته اید تا امروز برای این عقب افتاده ایران که یکی از باستان ترین منابع ثروت شماست چه کرده اید هیچ میدانید که همین استان عقب افتاده در سال سی میلیون دلار فقط صادر دارد؟ آخر هیچ برسد باید که این دلار

کجاست؟ شما هیچ میدانید که در همین کشور قالی که یکی از صادرات مهم شما است کارگر قالی درجه حال است؟ شما هیچ نمی دانید که کارگری که در کارخانه های سازمان برنامه یا روزی بیست، سی، چهل تومان می دهند و در خیابانها در تظاهرات عمومی شرکت می دهند در حالی که کارگر کرمانی ۱۴ ساعت کار میکند و روزی هشت ریال و ده ریال و دوازده ریال مزد میگیرد (صحیح است) اگر نمی دانید پس چگونه حکومت میکیند؟ بروید از امور جزئی خودتان را منصرف بکنید و بکارهای اصلی مملکت بپردازید و در حقیقت کاری بکنید که مردم از این راه رفاه و آسایش پیدا بکنند بنده حقیقه در اینجا از تمام استان های جنوب باید دفاع کنم برای اینکه اغلب آنها عقب افتاده است (صحیح است) ولی وظیفه خود می دانم که عرض کنم با نهایت افتخار در زمینه همکاری که همیشه با تمام نمایندگان محترم داشته ام و خودم در اغلب استان ها مسافرت کرده ام و شاید بتوانم افتخار داشته باشم که در تبریز هم مدتی بوده ام و می دانم که شهر تبریز در این بیست و چند سال اخیر چقدر عقب رفته است (صحیح است) (کنجه - از کرمان بدتر شده) از جهت تجارت بکلی از کار افتاده ولی در عین حال نمیتوانم فراموش کنم که در حال حاضر شما ده هزار نفر بیکار را در آذربایجان نان می دهید و مزد می دهید و بکارهای غیر تولیدی مشغول میکنید ولی تمام کرسنه های کرمان هر شب فقط تسلیم ملک الموت هستند شما چرا توجه ندارید باستان کرمان؟ اما سیاست اداری شما باید عرض کنم که سیاست اداری شما هم مسیحتاج به تجدید نظر است امروز بنا بر قوانینی که گاهی می بینیم با امضاء میرسد تصفیه ای در دستگاه های اداری ممکن است شروع بشود ولی من شما باید آن چیزی را که در کمیسیون خدمت یکی از آقایان وزراء عرض کردم تذکر بدهم که وظیفه پارلمانی خود را انجام داده باشم اگر تمام وزارتخانه ها و این ادارات موجود را شما تصفیه هم بکنید تازه قدم اصلاحی برای این مملکت هنوز شروع نشده است این تشکیلات محتاج بتجدید نظر است باید در این تشکیلات رفرم کرد دلیل ندارد که در شهرهای مختلف ایران نمایندگان مختلفی از طرف ادارات مختلف و وزارتخانه های مختلف جمع بشوند و همه آنها در واقع خسربار مردم باشند شما باید تشکیلاتی بدهید که مناسب مملکت ایران باشد بنده در این زمینه بیشتر از این تذکر نمی دهم چون وقت نیست و هم فعلا موقع مناسب ندارد ولی باید عرض کنم که در پاره ای از نقاط ایران که تمام جمعیت آن نقطه سه چهار هزار نفر بیشتر نیست شما غالباً همه هیئتهای اداره مختلف

دارند آخر قدری بنشینید فکر کنید که یک قصبه کوچک سه چهار هزار نفری یا یک شهر چهل پنجاه هزار نفری این همه ادارات مختلف برای چه می خواهد؟ بنده در اینجا یک نکته را باید عرض کنم و آن این است که در بین کارمندان دولت که همه تان می گویند فاسدند فساد از بالا در کارمندان دولت رسوخ کرده است (صحیح است) وقتی که وزراء تباری می کردند وقتی که رئیس الوزراء دلالی میکرد، وقتی که نمایندگان دولت های سابق اینجا می نشستند و برای تشکیل شرکت یا استفاده از اعتبارات و بانک ملی تباری می کردند چه توقعی می توان داشت که کارمندان جزء خوب رفتار بکنند (صحیح است) طینت و طبیعت ایرانی امین است و امانت دارد (صحیح است) و اینهم یکی از آثار تبلیغات خارجی است که در اینجا اینطور رسوخ داده اند شما میدانید که لیرانی همان سازبانی است که شما اگر طلا باو می دهید از بندرعباس تا رودارس او را می رسانند هر شب هم خود او پهلوی او است کاروانسرا دارم می داند که در آن طلاست و هیچ دستی باو نمی زند و اگر دست بخورد از مجرای مردمان عادی مملکت نیست بنا بر این در چنین کشوری بنده خودم اطلاع دارم و از د بوده ام که کارمندان دولت در سالهای ۱۳۱۸ و ۱۳۱۹ که بسیار هم وضع معاششان سخت بود کسانی بودند که در تمام تابستان یک دفته میوه نمیتوانستند بخانه شان ببرند ولی با وجود این در دستگامی که کار میکردند هیچ خیانت نمیکردند و صحت عمل خودشانرا حفظ کردند (صحیح است) روحیه کارمندان دولت را اینقدر ضعیف نکنید اینقدر نگویید که تمام کارمندان دولت فاسدند دستگاه دولت از بالا شروع شده بود بالای دستگاه هم شما هستید ما هم شمار مردم فاسدی نمی دانیم بلکه بدستوری و اصلاح طلبی شما اعتقاد و اعتماد داریم باین لحاظ از شما می خواهیم که از دستگاههای خودتان نتیجه بگیرید بنده در خاتمه عرض می کنم این نکته را لازم می دانم عرض بکنم که آنچه دیشب در رادیو اینمطلب را عرض نکرده بودم، آنچه در رادیو طهران از قول جناب آقای نخست وزیر شنیدم اسباب تأثیر بنده شد (صحیح است) بنده عرض کنم آقایان دکتر محمد مصدق را بالاتر از این قبیل جریانات کوچک که بطور خائوادگی در داخل مملکت اتفاق می افتد قرار داده ایم از ایشان توقع داریم که ایشان از چشم بالاتر و از یک فکر عمیق تری ریشه بگیرند و البته چون در ایشان چشم بالاتر و فکر عمیقتر هم سراغ داریم عرض می کنم طوری نکنند که موجبات تشنج و اختلافات در مملکت شدید بشود (کریمی - صحیح است) بنده نمی خواهم در اینجا پردر بوشی کنم اعمال خارجی در

این مملکت بوده اند و آقای دکتر مصدق می دانند که این اعمال خارجی همانهایی بودند که سی، چهل سال بود که با خارجیها تماس داشتند و متأسفانه خود آقای دکتر محمد مصدق هم در پاره ای از موارد از آن اعمال خارجی البته با تشابه تقویت کردند بنابراین باید در نظر بگیرند که اگر پاره ای از آن اعمال هنوز مؤثر هستند وظیفه خود آقای دکتر مصدق است که بیابند صریحاً و علناً عقیده خودشان را اظهار بدارند و نسبت به هر کس اعم از اینکه در پارلمان ایران باشد و یا در خارج پارلمان باشد نظر خودشان را بگویند ولی اینکه به طور کلی راجع بمطالبتی صحبت می فرمایند و خدای نکرده از زبان ایشان تضعیفی در ارکان مجلس شورای ملی احساس بشود باید بنظر بنده سزاوار نیست (صحیح است) بنده باز عرض می کنم که نظر بمبارزه شدیدی که مادر مقابل خارجیها داریم از نظر استیغای حقوق خود و وظیفه خود میدانیم که در تمام مراحل اقداماتی که ایشان برای استیغای حقوق مامی کنند همراه و همپای ایشان باشیم ولی در عین حال حق انتقادی مجلس شورای ملی را نه کسی می تواند سلب کند و نه ما چنان نمایندگان هستیم که در مجلس بنشینیم و انتقادی را که از نظر حفظ مصالح مملکت لازم بدانیم از آن انتقاد صرف نظر بکنیم (صحیح است - احسن است)

نایب رئیس - یکمده دیگر آقایان اجازه خواسته اند آقای مکی مقدم هستند ولی باید با اجازه مجلس باشد (بعضی از نمایندگان - موافقم همه رأی میدهند)

مکی - مأموریت بسیار خطیری در یک موقعیت خاص و وضع مخصوصی از طرف همکاران عزیزم یعنی نمایندگان محترم موا کبر نمایندگان طرفداران ادامه نهضت ملی به عهده اینجناب وا گذار شده است که راجع باین وقایع چندروزه اخیر و سوء تفاهماتی که موجب تشنج ممکن است واقع گردد مطالبی باستحضار ملت ایران و نمایندگان آنها که در این مجلس نشسته اند برسانم و بطوریکه مشاهده شد هنگام رأی گرفتن در فرا کمیون باتفاق آراء این مأموریت خطیر را به عهده این خدمتگذار کوچک خودشان وا گذار کردند (صحیح است) از خداوند متعال استعانت میجویم که آنچه در خیر و صلاح ملت ایران و حقوق مجلس و مجلسیان و همچنین تقویت دولتی که مورد اعتماد ملت ایران است بر زبان اینجناب جاری نماید (انشاء الله) در جلسه گذشته طرحی از طرف یک عده از نمایندگان محترم بمجلس تقدیم شد و این طرح متأسفانه موجب سوء تفاهم شده است بطوریکه وادار کرد دولت را یعنی شخص آقای دکتر مصدق را که دیشب در رادیو مطالبی باستحضار ملت ایران برسانند در روز از ساعت چهار بعد از ظهر تا ساعت نه و نیم تا ده بعد از ظهر ما فرا کمیون داشتیم در فرا کمیون یکدسته از رفقای خیلی حاد فکری کردند و یکدسته ای از رفقای ما خیلی

معتدل فکری کردند و یکدسته ای هم بینا بین بودند ولی آنچه که همه رفقای فرا کمیون موافق و متحد و معتقد بودند این است که در مسائل کلی و آنجائی که پای فیرت و عزت و شرافت ایران و ایرانی در میان است ما هیچ گونه اختلافی با هم نداریم (صحیح است) و همه تا آخرین قطره خون خودمان را برای حفظ استقلال و عظمت ایران خواهیم ریخت (صحیح است) (افشار صادق - ما کردیم در گذشته) بالنتیجه قرار شد یعنی پیشنهادی از طرف آقای دکتر معظمی داده شد که چهار ماده در آن گنجانده شده بود (صحیح است) یکی اینکه طرح را مسکوت بگذارند چون دولت چنین نظری را ندارد و نامه ای از طرف آقای دکتر مصدق بمجلس نوشته شود که قصد دولت از تصویب قانون انتخابات تعطیل مجلس فعلی نیست و دیگر اینکه در نطق خودشان که از رادیو اعلام می کنند مطالب زننده ای که موجب تضعیف مشروطیت ایران و مجلس بشود از رادیو خطاب ب مردم ایران ایراد نفرمایند، این دو موضوع بود، سومی هم یک نفر از طرف فرا کمیون برای رفع این سوء تفاهمات صحبت کند و ملت ایران را امیدوار بآینه روشن و درخشان بکند و در عین حال بملت ایران بگوید که هنوز مبارزه خاتمه پیدا نکرده و هنوز ملت ایران باید با هم دیگر متحد و متفق باشند (صحیح است) و باید ملت ایران خودش را آماده برای روزهای خیلی سخت تر و خطرناکتر هم بکند. موضوع دیگری هم بود که بخاطر من مانده (یک نفر از نمایندگان - رأی اعتماد) و آن این بود که بدولت باتفاق آراء رأی اعتماد بدهند (صحیح است) روی این چهار موضوع باتفاق آراء رأی داده شد، چهار نفر هم از طرف فرا کمیون مأموریت پیدا کردند خدمت آقای نخست وزیر بروند و مطالب را در میان بگذارند جناب آقای دکتر معظمی، جناب آقای دکتر شایگان، جناب آقای شبستری و جناب آقای حاج سید جوادی رفتند خدمت آقای نخست وزیر، ظاهراً موقعی که آقایان وارد شدند بیش از بیست دقیقه یا نیم ساعت بوقت نطق باقی نمانده بود (شبستری - خیلی کمتر) (حاج سید جوادی - خیلی کمتر) خیلی کمتر بود ایشان نطق خودشان را ایراد کرده بودند و صفحه اش را هم تهیه کرده بودند فرستاده بودند با اداره رادیو وقتی آقایان مطالب را با اطلاع ایشان رساندند ایشان هم در بیانی که فرموده بودند اینطور اظهار فرموده بودند که مطالب زننده و تندری نسبت بمجلس و نمایندگان نیست و مخصوصاً نطقی را که امروز جناب آقای کاظمی در مجلس ایراد فرمودند این نطق را هم با اطلاع آقایان رسانده بودند و آقایان هم موافقت فرموده بودند ولی بعد که در مجلس بودیم نطقی را که رادیو پخش کرد چند نفر از دوستان ما خیلی متأثر شدند، حق هم دارند متأثر بشوند برای اینکه در این مبارزه سهم بزرگی داشتند و فدکاری کرده بودند شانه ای آنها زیر بار این مبارزه چند ساله مجروح شده (صحیح است) خیلی ولی بر شدند و البته از آن طرف آقای دکتر

مصداق يك پند بزرگی است برای همه ما و میشود از يك پندری مثل دكتر مصدق تا يك حدودی انتظار داشت که بپهری با اولاد بکنند ولی این اندازه را شاید بعضی از رفقای ما انتظار نداشتند (کریمی - صاحب است) بنده اطمینان دارم که این بی مهری را بوجه نیکوئی ایشان خودشان جبران خواهند کرد من هیچوقت یادم نمیرود نامه ای را که آقای دكتر مصدق از تبعید گاه احمد آباد موقعی که یکی از عزیز ترین همکاران من آقای دكتر بقائی در زندان بودند نوشته برای اطلاع افکار عمومی که گفتند: ترك جان و ترك مال و ترك سر درره مقصود بامعشوق اول منزل است (حاج سید جوادی - خدمات آقای دكتر بقائی فراموش شدنی نیست) این را من میدانم الان این خط آقای دكتر مصدق خانه من ضبط است و هیچ وقت اگر بفرض هم بنده خطائی کردم آقای دكتر مصدق نباید خطائی را با يك خطای بزرگتری جبران بکنند اشتباه را با اشتباه نمیباید جبران بکنند ایشان تجربیاتشان، تدبیرشان و خلاصه توانائی فکریشان زیادتر از بنده است باید قدری با مدارا اثر باینده رفتار بکنند. اگر بنامشود کسانی که ارکان مبارزه ما بودند مانع بر دازیم برایشه آنها بزینم چیزی نمی ماند، باید طوری کرد که خادمین به مملکت تشویق بشوند و همه خودشان را آماده برای فداکاری و از جان گذشتگی در راه مملکت بکنند (صاحب است) من اطمینان دارم که این را آقای دكتر مصدق بنحو احسن جبران خواهند کرد زیرا واقعا باید گفت آقای دكتر مصدق منصف است و همیشه داش میخواید حکومت خودش را روی پایه انصاف و عدالت قرار بدهد، اما يك شایعائی در افواه است که بین اعضای جبهه ملی و بافرا کسیون طرفداران ادامه نهضت ملی و یا بین دو پیشوایان سیاسی و مذهبی ما اختلافاتی است بنده این را از پشت این تریبون بسمع ملت ایران و آن بیگانه پرستان و بیگانگانی که در آرزوی چنین روزی نشسته اند میرسانم که این آرزو را بگور خواهند برد (انشاءالله) (حاج سید جوادی - انشاءالله که خواهند برد) زیرا اعضای جبهه ملی و همچنین نمایندگان فرا کسیون طرفدار ادامه نهضت ملی و هم چنین قاطبه نمایندگان مجلس شورای ملی تا آخرین مرحله نهائی پیروزی ملت ایران دست از همکاری و اتحاد و اتفاق خودشان بر نخواهند داشت ولی دریاره ای از مسائل ممکن است جناب آقای قائم مقام الملك از آبگوشت خوششان نیاید و آقای مهندس رضوی از آبگوشت خوششان نیاید (مهندس رضوی - بنده را معاف بفرمائید) (خنده نمایندگان) می دانم حضرت عالی یلو خور هستی ولی در يك چیزی این دو نفر با هم متحدند که ناهار را باید بهر حال خورد آنچه که موجب وحدت و اتفاق همه نمایندگان مجلس شورای ملی است پیروزی نهائی ملت ایران است و برای این پیروزی هر گونه خواری و هر گونه

سختی راهمه نمایندگان تحمل می کنند (صاحب است) و بقول یکی از همکاران عزیزم بهتر از هر عزیز است عزیزش دارم هر بلائی که بمن میرسد از بالا نشود ما برای پیروزی نهائی ایران و برای اینکه مبارزه چند ساله اخیر ملت ایران به نتیجه برسد هر رنج و هر خواری و هر مشکلی را تحمل می کنیم زیرا آرزو مند سعادت ملت ایران هستیم (صاحب است) و میخوایم ملت ایران سعادت مند باشد من اگر خفیف شدم سر ملت ایران سلامت من اگر مردم سر ملت ایران سلامت باید ملت ایران سعادت مند زندگی بکنند و من امیدوارم که سعادت زندگی خواهد کرد (احسن است) اینها را نباید تحمل بر اختلاف کرد اصولا آقایان در يك مملکت مشروطه و در يك حکومت دموکراسی انتقاد از لوازم اولیه حکومت دموکراسی است، اگر در يك مجلسی انتقاد نشود آن مجلس قبرستان است و بدرد نمیخورد، در شأن مجلس است که از رویه دولت انتقاد کند بنظر من اگر این مجلس اقلیت نداشت آقای دكتر مصدق از چوب هم اگر باشد باید اقلیت بتراشد زیرا اگر در يك مجلسی اقلیت وجود نداشت آن مجلس دیکتاتوری است مجلس باید روی اصول آزادی اداره بشود و باید برایش اقلیت بوجود آورد ما خودمان اقلیت بودیم و میدانیم که اقلیت چه رلی را در مملکت دارد و خود آقای دكتر مصدق هم لیدر ما بودند خودشان خوب توجه دارند که موقعی که لیدر اقلیت بودند چه خدمات بزرگ و گرانبهائی برای مملکت کردند البته حکومت آقای دكتر مصدق با حکومت های سابق هیچ قابل مقایسه نیست (صاحب است) و مسلم است که ایشان يك حکومت ملی دارند و مورد اعتماد قاطبه ملت ایران هستند و تمام ملت ایران تا آخرین ساعتی که ایشان این مبارزه را تعقیب میکنند دوش بدوش ایشان جنگ خواهند کرد (صاحب است) ولی يك چیزی که میخوایم عرض بکنم و از پشت این تریبون میخوایم هم ملت ایران عرض کرده باشم و هم بگوش جناب آقای دكتر مصدق رسانده باشم این است که تضعیف دولت آقای دكتر مصدق بهیچ کیفیت در حال حاضر بمصلحت این مبارزه و سعادت آتیه ملت ایران نیست (صاحب است) و همچنین تضعیف مشروطیت ایران بمصلحت آتیه و سعادت آتیه ملت ایران نیست (صاحب است)

تقویت ارکان مشروطیت مجلس لطمه وارد آورد خودداری کنند انصافا هم حضرت آقای شمس قنات آبادی و هم جناب آقای کریمی خواهش دوستانه رفقای خودشان را در این جلسه قبول کردند (خلخالی - نطق قبل از دستور مربوط با ما است و ما صرف نظر نکردیم) شما در فرا کسیون تشریف نداشتید ولی آقایانی که بودند صرف نظر کردند شما اگر می خواهید بفرمائید مانعی ندارد هر مطلبی که دارید بعداً بفرمائید (ناظر زاده - و ما هم از آقایان متشکریم) زیرا من میدانم که این دو نفری که از شان خواهش کردیم برای پیشرفت این نهضت چه مبارزات مردانه ای را تعقیب کرده بودند در متینگها و سخنرانیها و کتک هائی که میلیون خوردند چه سهم بزرگی دارند، اینها دیدند مصلحت در این است که نتیجه زحمتشان از بین نرود قبول کردند تقاضای دوستان خودشان را و من از طرف رفقای فرا کسیون ایشان تشکر می کنم که این تقاضا را قبول کردند زیرا سعدی میگوید:

تیر از کمان چورفت نباید به شست باز پس لازم است در همه کاری تأملی (احسن است) نطق راه زمانی ایشان می توانند بکنند، ولی باید نطق را موقعی بکنند که سعادت ملت ایران را در نظر بگیرند، نطق را موقعی باید بکنند که آزادی و استقلال و مشروطیت ایران بخطر نیفتد نطق را موقعی می توانند بکنند و دادرا موقعی می توانند بکنند که اگر آن موقع نکنند جهش فوت شده باشد موقعش فوت شود و آقایان همیشه می توانند انتقاد بکنند مجلس هم با کمال میل انتقاد آقایان را گوش خواهد کرد ولی البته من استدعا میکنم، انتقاد باید بمصلحت و سعادت امروز و فردای ملت ایران باشد (صاحب است) و هر کاری که آقایان میکنند باید همیشه سعادت ملت ایران را در نظر بگیرند، امیدوارم که این سوء تفاهمی هم که شده خود آقای دكتر مصدق جبران بکنند و هیچوقت دیگر يك چنین موردی یا آقایان يك مطالب تند و زننده ای از پشت این تریبون ملت ایران جواب آن مطالب را ندهند، این يك چیزی بود و گذشت و ما چون اساس فکر و هدفمان سعادت ملت ایران است و می دانیم که خارجها با چه دسائسی می خواهند اتحاد و اتفاق بین ما را بهم بزنند، از دو نماینده محترم استدعا کردیم، که این دو موضوع را مسکوت بگذارند و با نامه ای ای هم که ایشان بمجلس نوشته اند، موضوع طرح دیگر مورد ندارد، برای اینکه من در يك مصاحبه ای عرض کردم یا ما دكتر مصدق را می شناسیم یا نمی شناسیم اگر می شناسیم که می دانیم چنین قصدی ایشان نداشتند اگر هم نمی شناسیم باید يك قدری خودمان را دلالت بکنیم و بیشتر تجسس بکنیم که او را شناسیم زیرا دكتر مصدق

که در دوره ۱۶ آمد پشت تریبون مجلس و آن طرح معروف هل من ناصر ینصرنی را برای کان لم یکن ساختن مصوبات مجلس مؤسسان آورد، چطور ممکن است که خودش وسائل تعطیل مجلس را بوجود بیاورد؟ ۰۰۴ این حرفهائی که در خارج زده میشود يك مقدارش شایعائی است که می خواهند اختلافی بوجود بیاورند، در صورتیکه بانوشتن این نامه این شایعات هم نقش بر آب شود من تصور میکنم که همکاران عزیز بنده و سایر آقایانیکه عضو این فرا کسیون نبودند و طرح را امضاء کرده بودند از این اشتباه بیرون آمده باشند که دیگر احتیاجی باین طرح نخواهد بود (کریمی - اشتباه نبود) الکلام بجز الکلام، یکی از آقایان نمایندگان نامه ای به بنده نوشته اند که معنی است این توضیح را بدهید که منظور امضاء کنندگان طرح ابتدا تضعیف دولت نبوده (صاحب است) بلکه ابقای مجلس و مشروطیت و دولت بوده است، مسلما این بوده است، ولی عرض کردم که سوء تفاهم شد و برای دولت آنطور سوء تعبیر گردید (حمیدیه - بنده عرض کردم که اصلا همچو نظری هم نبوده است) صاحب است و البته در اثر این سوء تعبیر آن جمله ناروا شاید تا حدی زننده بامضاء کنندگان آن طرح گفته شده است که این سزاوار نبوده است طرح دادن، لایحه دادن، حق هر و کیلی است طبق آئین نامه مجلس شورای ملی (صاحب است) این را نباید حمل بر مخالفت یا تضعیف دولت کرد، بنده با کمال صراحت عرض میکنم که توی این مجلس نماینده ای وجود ندارد که در حال حاضر بخواید دولت را تضعیف کند (صاحب است) زیرا همه از طرف ملت ایران مأموریت دارند که دولت را تقویت کنند تا کار نفت و این مبارزه بمرحله نهائی خودش برسد (مهندس حسینی - و اصلاحات داخلی) و اصلاحات داخلی بمرحله اجرا برسد و امیدوار هستم که این آرزو و آمال ملت ایران هر چه زودتر بمرحله عمل و اجراء در بیاید و ما بتوانیم این افتخار را داشته باشیم که در دوره ای نماینده مردم و خدمتگذار آنها در مجلس بوده ایم که ملت ایران از نتیجه جنگی که با خارجیان کرده است و از فرامتن آن، استفاده کرده است. آقایان همه می دانند که ملت ایران دو سال و نیم است مبارزه میکند، اعصاب این ملت خسته شده، این ملت احتیاج با استراحت دارد، فقر و بدبختی و محاصره اقتصادی و همه نوع محرومیت های دیگر ما را محاصره کرده ولی در مقابل تمام آنها باید مقاومت کرد و در این مبارزه آن ملتی فاتح می شود که مقاومتش زیادتر باشد (صاحب است) انگلستان باین انتظار نشست که ما از مقاومت دست برداریم ولی از این انتظار را بگور خواهد برد (عده ای

از نمایندگان - انشاء الله) زیرا در این دو ساله ملت ایران نشان داد که با فقر و بدبختی و گرسنگی ساخت و دست از مبارزه نکشید و ما مبارزه را آنقدر ادامه می دهیم تا آنها بزانو در بیایند (صحيح است) (گریمی - فداکارهای آیت الله کاشانی را هم تذکر بدید) هیچکس مبارزه ای که این تنها رجل مذهبی ایران ازسی و چند سال پیش باینطرف کرده، اینهمه مکافات کشیده زندانها و تبعیدها فراموش نخواهد کرد و من دوسه روز قبل که در بیمارستان خدمت آیت الله کاشانی رسیدم ایشان فرمودند که من برای بثمر رسیدن نهضت ملی ایران ناهمه جا با آقای دکتر مصدق همکاری خواهم کرد و دست از حمایت و کومک بر نخواهم داشت تا روزی که انشاء الله مبارزه ملت ایران آن آثاری را که ملت ایران انتظار دارد ازش نتیجه بگیرد و همه ملل دیگر آسیائی و اروپائی هم میدانند که با انتشار تفرقه بین آقایان اختلافی بین آنها بوجود نخواهد آمد و فقط خودشان را گول خواهند زد زیرا هر دو تائی آنها با هوشتر از آن هستند که باین قبیل چیز ها نتیجه آن مبارزه و نهضت را از بین ببرند این راه من با آقایان عرض میکنم ملت ایران هنوز مبارزه و فداکاریهای ایشان راهیچگاه فراموش نکرده و نخواهد کرد بدلیل این توجه عمومی که نسبت بایشان هست و تمام دنیا هم میدانند که ایشان در این مبارزه بزرگ چه سهم بسزائی داشته اند بنده در جواب یادداشتی که آقای دکتر بقائی فرستاده اند فقط دوسه بیت از فروغی بسطامی عرض می کنم و مرخص میشوم

دوست نباید زد دوست در گله باشد
مرد نباید که تنگ حوصله باشد
راه رو عشق باید از پی مقصود

در قدمش صد هزار آبله باشد (احسنت) البته این يك بيت را هم بجناب آقای دکتر مصدق تقدیم میکنم

تند مران ای دلیل آره که مبادا خسته دلی در قفای قافله باشد

بیش از این مزاحم آقایان نمیشوم و فقط عرض میکنم تمام آقایان بایک روح باز و بایک انتظار فوق العاده ای نسبت بتأمین سعادت ملت ایران بدولت جناب آقای دکتر مصدق رأی اعتماد خواهند داد و من امیدوار هستم که آقای دکتر مصدق هم تجدید نظر در سوء تفاهات و سوء تمبیر هائی که برایشان شده است میفرمایند و میدانند که وجود مجلس همیشه برای استقلال ایران ضرورت دارد و بایستی يك سابقه ای ایجاد نشود که خدای نکرده بعد از ۱۲۰ سال يك رئیس الوزرای دیگر بحکم سیره و سابقه از این بدعت بر علیه ملت ایران و استقلال ایران نتیجه عکس بگیرد (صحيح است) (احسنت) (رأی رأی)

نایب رئیس - با اجازه آقایان شروع میکنم برای

دکتر معظمی - اجازه فرمائید تلگرافی است از آقای دادور نماینده فومن که نوشته اند بواسطه کسالت قلبی که داشته اند نتوانسته اند در مجلس حضور یابند و بدینوسیله رأی اعتماد خودشان را بدولت تقدیم مقام ریاست میکنند

نایب رئیس - نامه ای هم از آقای دکتر ملک رسیده که بدینوسیله رأی اعتماد خودش را اعلام میکند فعلا شروع باخذ رأی میکنیم آقایانی که موافقند رأی صقید میدهند (اسامی آقایان نمایندگان بوسیله آقای معتمد دماوندی (منشی) بترتیب ذیل اعلام و در محل نطق اخذ رأی بعمل آمد)

آقایان: مهندس زیرک زاده، رفیع مهندس حسینی، دکتر کیان، دکتر سنجابی، دکتر شایگان، دکتر فلسفی، انگلیسی، پورسرتیب، شبستری، تولیت، دکتر مصباح زاده، دکتر معظمی، مکی، ناصر ذوالفقاری، گنجی، جواد عامری، هدی، کهد، مجتهدی، موسوی، قنات آبادی، جلالی، صفائی، حاج سید جوادی، شهیدی، اخگر، دکتر فاخر، احمد فرامرزی، نبوی، افشار، مدرس، خلخالی، وکیل پور، اقبال، مصدقی، ملک مدنی، دکتر طاهری، دکانی، امیر افشاری، زهری، مجدزاده، مهندس رضوی، افشار صادقی، شادلو، شوکتی، منصف، نجفی، مهندس غروی، فرزانه، دکتر فقهی شیرازی، مراد ریگی، جلیلی، شهاب خسروانی، میراشرافی، بهادری، نریمان، حائری زاده، ناظرزاده، معتمد دماوندی، حمیدیه، محمد ذوالفقاری، دکتر بقائی

(شماره آراء بعمل آمد ۶۴ ورقه موافق و يك ورقه بی اسم شماره شد)

نایب رئیس - از عده حاضر ۶۵ نفر ۶۴ نفر بدولت جناب آقای دکتر مصدق ابراز اعتماد کردند قریب باتفاق

اسامی موافقین - آقایان: دکتر فاخر، دکتر مصباح زاده، دکتر طاهری، گنجی، کهد، صفائی، اقبال، مصدقی، شادلو، پورسرتیب، منصف، دکتر فلسفی، مهدی شوکتی، امامی اهری، فتحعلی، افشار، تولیت، هدی، بهادری، شهیدی، نجفی فردوس، عامری، ناصر ذوالفقاری، شبستری، محمد ذوالفقاری، رفیع، اخگر، افشار صادقی، ضیاء سید جوادی، دکتر کیان، نریمان، ملک مدنی، وکیل

پور، دکتر فقهی شیرازی، مهندس غروی، معتمد دماوندی، فرزانه، موسوی، امیر افشاری، ناظرزاده، احمد فرامرزی، دکانی، مهندس رضوی، مکی، دکتر سنجابی، قنات آبادی، زهری، مدرس، دکتر معظمی، خلخالی، نبوی، دکتر شایگان، کریمی، مهندس زیر کزاده، مهندس حسینی، دکتر بقائی، مجتهدی، ریگی، مجدزاده، شهاب خسروانی، جلیلی، میراشرافی، حمیدیه، جلالی، انگلیسی

نایب رئیس - آقای وزیر دارائی بفرمائید **وزیر دارائی** - بنده از طرف جناب آقای نخست وزیر و بنام دولت از احساسات يك و وطن پرستانه نمایندگان محترم عرض تشکر میکنم و بسیار خوشوقت هستم که سوء تفاهات به بهترین صورتنی رفع شد و محتاج بتوضیح نمی دانم که شخص جناب آقای دکتر مصدق و ماها که افتخار همکاری با معظّم له داریم با کمال جدیت و علاقه و اشتیاق بخدمت خود ادامه می دهیم و همیشه برای استماع انتقادات نمایندگان محترم که از اصول مسلمة مشروطیت است حاضر هستیم (صحيح است) و امید وار هستم که با اتحاد و اتفاق ملت ایران و نمایندگان آن حکومتیکه منتخب خود آقایان است روز بروز قویتر گردد تا بحول وقوه الهی بتبجیه نهائی که انتظار ملت ایران است برسیم - آری باتفاق جهان میتوان گرفت

(۴- ختم جلسه بعنوان تنفس)

نایب رئیس - با اجازه آقایان ده دقیقه تنفس داده می شود (سه ربع ساعت بعد از ظهر جلسه بعنوان تنفس تعطیل و دیگر تشکیل نکرده)

نایب رئیس مجلس شورای ملی
محمد ذوالفقاری

سؤالات نمایندگان

سؤال از آقای وزیر محترم راه
مقام محترم ریاست مجلس شورای ملی
خواهشمند است بجناب آقای وزیر
راه ابلاغ فرمائید در مجلس شورای ملی
حاضر شده و علت وسبب سقوط هواپیما که
منجر بقتل ۲۳ نفر شده است بیان فرمائید
بهاءالدین کهید

ریاست محترم مجلس شورای ملی
متمنی است بجناب آقای کاظمی وزیر
محترم دارائی اطلاع دهید که برای پاسخ
بسؤال زیر قبل از فرارسیدن مدت تمدید غیر
قانونی شیلات که ۵۶ روز بیشتر بآن باقی
نمانده بمجلس تشریف فرما شوند

سؤال - چون امتیاز شیلات در اول
مهر سال جاری منقضی گردیده است و تمدید
آن از اول مهرماه تا اول بهمن که مصادف
با ۲۰ ژانویه است و تصرفات کنونی شرکت
سابق و عملیات آنها غیر قانونی است و از
طرفی چون مدت قانون امتیاز شیلات منقضی
شده و بالطبع آئین نامه های مربوطه بآن
بویژه آئین نامه صیادی ملغی الاثر و غیر قابل
اجرا است اکنون که فصل صید است بیش
از ۵ هزار نفر صیادان بندریهلوی و چندین
هزار نفر صیادان سواحل بحر خزر بلا تکلیفند
و ماهورین دولت بدون مجوز قانونی مزاحم
صید صیادان می باشند و این مزاحمت ایجاد
نکرانی شدید در طبقه صیادان گرسنه نموده
است که ادامه آن خالی از خطر نخواهد
بود و از طرفی باید در این مدت از شیلات

سابق خلع ید بعمل می آمد لازم دانستم که
توضیح بفرمائید
۱- برای خلع ید شرکت سابق شیلات
چه اقداماتی شده است .

۲- پس از خلع ید از شیلات سابق
اداره مؤسسه شیلات بچه صورتی در خواهد
آمد .

۳- آیا وزارت دارائی با ایجاد شرکت
ملی جدید خود مباشرت در امر صید خواهد
نمود یا آنکه صید در سواحل دریای خزر
باشخاص و یا شرکت های دیگر واگذار
خواهد شد

۴- برای روابط صیادان بامامورین
دولت و با شرکت آتی ملی شیلات و با اشخاص
و شرکت های ذی نفع چه تدابیری اتخاذ
خواهد شد .

۵- آیا بامامورین دولت ابلاغ
فرموده اند که مادام که برای روابط و
تکالیف صیادان و محل صید آنها قوانین
خاصی وضع و تدوین نگردیده است مزاحمت
صیادان فراهم ننمایند

معمد دماوندی

ریاست محترم مجلس شورای ملی
خواهش میکنم بوزراء دادگستری
و دارائی اطلاع فرمائید برای جواب سؤال
زیر در مجلس حاضر بشوند

باتوجه باینکه عده کثیری از مردم خانه
ندارند و کرایه نشین هستند و با ترقی بیقاعده
و عجیب اجازه بها و استیصال و عدم قدرت
مالی افراد دولت چه تصمیمی برای تقلیل مال-
الاجاره ها و رفاه و آسایش مستأجرین اتخاذ
نموده است . آیا چه موانعی وجود دارد
که جناب آقای نخست وزیر از اختیارات

قانونی خود در این مورد استفاده نمفرمائید
خلغالی
مقام محترم ریاست مجلس شورای ملی

مقتضی است دستور فرمائید جناب
آقای وزیر دادگستری برای پاسخ سؤال
زیر در مجلس حضور بهم رسانند

باینکه طبق اصل ۸۱ متمم قانون
اساسی (هیچ حاکم محکمه عدلیه را نمی-
توان از شغل خود موقتاً یا دائماً بدون
معا که وثبوت تقصیر تغییر داد مگر اینکه
خودش استعفا نماید) جنابعالی بچه مجوز
قانونی جمعی از قضات دادگستری را از
کار برکنار یا شغل قضائی ایشانرا تبدیل
بشغل اداری نموده اید

سید احمد صفائی
ریاست محترم
مجلس شورای ملی

خواهشمندم مقرر فرمائید جناب آقای
وزیر دارائی برای ادای جواب سؤال زیر
در مجلس حضور برسانند .

« جزو عوارض شهرداری در شهرهای

آذربایجان از هر کیلو قند و شکر یکریال
جهت نگاهداری مستمندان اخذ و تحت نظارت
و تصدی معتمدین محل مصرف میشد اخیراً
دولت اخذ این عوارض را موقوف داشته
و معلوم نیست تکلیف تاسیساتیکه بجهت
نگاهداری مستمندان دایر بود چه خواهد
شد ؟ »

جواد گنجه

سؤال از جناب آقای وزیر دارائی
مقام محترم ریاست
مجلس شورای ملی

خواهشمند است بجناب آقای وزیر
دارائی ابلاغ فرمائید در مجلس شورای ملی
حاضر شده پاسخ سؤال ذیل را بدهند

در شهریور ماه ۱۳۲۸ هر يك لیره
انگلیسی که برابر با ۴۰۳ دلار بود تنزل
کرده و به ۲۸۰ دلار رسید و طبق بیمانی
که بین بانک ملی ایران و بانک انگلستان
منعقد شده بود کلیه لیره های موجودی
بانک ملی ایران از قاعده بالا مستثنی و
میباستی هر لیره ۴۰۳ دلار منظور و
محسوب گردد و قابل تغییر و انتقال باشد
ولی با کمال تأسف قسمتی از موجودی بانک
به بهانه های غیر موجه تبدیل نشد و در نتیجه
در حدود سه میلیون و کسری لیره بزیان
بانک ملی ایران که بالنتیجه بزیان ملت و
دولت است خسارت وارد شد علت و سبب
را جناب آقای وزیر دارائی بیان فرمائید
باتقدیم احترامات

کهید

مقام ریاست
مجلس شورای ملی

متمنی است مقرر فرمائید بجناب آقای
وزیر کشور اطلاع داده شود که برای پاسخ
سؤال ذیل در مجلس حاضر شوند .

دلیل اینکه وزارت کشور تاکنون
در شهر تهران که پایتخت مملکت است و شهر
آبادان که یکی از مهمترین شهرهای
ایران و بعضی از نقاط دیگر انجمن قانونی
شهر را انتخاب نکرده چیست .

خسرو قشقانی